

KUOPIO

ARKKITEHTUURIPOLIITTINEN OHJELMA

APOLIN

SISÄLLYS

1.	ARKKITEHTUURIPOLIITTINEN OHJELMA	6
1.1.	Ohjelman tarkoitus	8
1.2.	Ohjelman tavoitteet	10
1.3.	Suhde kaupungin strategiaan ja muihin ohjelmiin	13
1.4.	Viestintä ja vuorovaikutus	14
2.	KUOPION ARKKITEHTUURI	16
2.1.	Kuopion ominaispiirteet	18
2.2.	Rakennusperintö	20
2.3.	Historialliset puistot ja viheralueet	22
2.4.	Arkkitehtuuri ja kaupunkirakennustaide	24
2.5.	Arkkitehtuuri osana taide- ja kulttuurielämää	29
2.6.	Suunnittelun ja rakennuttamisen laatu	31
2.7.	Rakentamisen ja ylläpidon laatu	35
2.8.	Tutkimus, kehitys ja koulutus	36
2.9.	Kansainvälisyys	37
3.	KAUPUNKIYMPÄRISTÖN MAHDOLLISUUDET	38
3.1.	Ruutukaavakeskustasta kävelykaupunki	40
3.2.	Puistot ja viheralueet kaupunkilaisten keitainä	45
3.3.	Keskustaan liittyville alueille uudistuksia ja täydennyksiä	46
3.4.	Savilahti – uudistuvaa kaupunkiympäristöä	48
3.5.	Lähiöistä houkuttelevia kaupunginosia	51
3.6.	Pientaloalueille monipuolisuutta	54
3.7.	Muille alueille eheytymistä	56
3.8.	Tahkosta matkailukaupunki	59
3.9.	Maaseutu täydentää asumisen vaihtoehtoja	60
3.10.	Loma-asutus on olennainen osa rantamaisemaa	63
4.	OHJELMAN KÄSITTELY, TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	64

Ohjelma kaupunkilaisille

Kuopiossa on pitkä perinne rakentamisen sovittamisesta kauniiseen, haasteelliseen luontoon, ja samaan pyritään myös uusien alueiden rakentamisessa.

Kaikille kaupunkilaisille tarvitaan monipuolinen ja täysipainoinen kaupunkiympäristö. Viihtyisä kaupunkiympäristö, jossa on otettu tasapainoisella tavalla huomioon kauneus, käyttökelpoisuus ja kestävyys, on Kuopion käyntikortti. Hyvä arkkitehtuuri ja kestävä kaupunkirakenne edistävät ja parantavat kansalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Ne myös tukevat kaupungin kilpailukykyä.

Kuopio on strategiassaan määritellyt tulevaisuuteen suunnatun ja kestäväan kaupunkirakenteen yhdeksi keskeiseksi menestystekijäkseen. Menestystekijän tuottamiseen ja ylläpitoon tarvitaan ymmärrystä, osaamista, yhdessä tekemistä ja avointa sekä monipuolista tiedottamista ja vuorovaikutusta. Niitä tämä ohjelma pyrkii edistämään.

Vahvistaakseen asemaansa kansainvälistyvässä kilpailutalouden maailmassa Kuopio haluaa tarjota yrityksille vetovoimaisen toimintaympäristön. Fyysisessä ympäristössä tämä tarkoittaa kaupunkikeskustan, julkisten rakennusten ja elinkeinoalueiden kehittämisen lisäksi panostusta asuntoalueiden viihtyisyyteen ja houkuttelevuuteen.

Arkkitehtuuri ja kaupunkirakennustaide ovat myös politiikkaa, sillä poliittiset päätökset vaikuttavat väistämättä jo rakennettuun ja rakentuvaan ympäristöön.

Kiitän työryhmää ansiokkaasta ja luovasta työstä. Kiitoksen ansaitsevat myös muu henkilöstö sekä luottamushenkilöstö, jotka ovat keskusteluilla ja kannanotoilla luoneet maaperää tämän ohjelman täytäntöönpanolle.

Petteri Paronen
Kuopion kaupunginjohtaja

1

Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma

Tämä ohjelma pohjautuu Kuopion arkkitehtuuripoliittiseen ohjelmaan vuodelta 2007. Taustana ovat myös Valtioneuvoston arkkitehtuuripoliittinen ohjelma vuodelta 1998, Itä-Suomen läänin arkkitehtuuripoliittinen ohjelma sekä muiden kaupunkien ohjelmia.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt ohjelman 9.10.2017.
Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt ohjelman 23.10.2017.

1.1 Ohjelman tarkoitus

Kuopion arkkitehtuuripoliittinen ohjelma tuo esille kaupunkiympäristön tavoitteita ja antaa toimenpidesuosituksia tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelma toimii hyvän rakentamisen tukena kaupunkiympäristön kehittämiseen ja rakentamiseen liittyvässä päätöksenteossa ja suunnittelussa sekä oppaana myös muille rakennetun ympäristön kanssa toimiville tahoille.

Ohjelma on samalla katsaus Kuopion kaupunkiympäristön nykytilaan. Ohjelma on pyritty kokoamaan niin, että se auttaisi kuopiolaisia ymmärtämään ja

arvostamaan elin- ja asuinympäristöjään sekä rohkaisisi heitä ottamaan vastuuta kaupunkinsa kehityksestä. Ohjelman mukaisten tavoitteiden toteuttaminen vaatii taloudellista ja poliittista sitoutumista, sekä saumatonta ja pitkäjänteistä yhteistyötä. Ohjelma myös markkinoi Kuopiota sekä auttaa ylläpitämään ja kehittämään eri sidosryhmien välistä hyvää vuorovaikutusta.

1.2 Ohjelman tavoitteet

Kuopion ominaispiirteiden ymmärtäminen ja vahvistaminen

Kuopio tunnetaan kaupunkina, jossa yhdistyy kaupunkimaisuus ja kaunis järvi-luonto. Tämä arvokas, suunnitelmallisesti rakennettu kaupunkiympäristö on Kuopion vahvuus. Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman perustavoite on näiden kahden ominaispiirteen tasapainoinen kehittäminen myös jatkossa. Kehittäminen edellyttää monipuolista yhteistyötä, hyvää ja määrätietoista kaupunkisuunnittelua sekä luonnon ja kulttuurihistorian arvostamista ja huomioon ottamista.

Eri kaupunkiympäristöjen ja -kudosten tunnistaminen kaupunkisuunnittelussa

Ohjelma auttaa tunnistamaan kolme kaupunkiympäristön perustyyppiä: jalankulku-, joukkoliikenne- ja autokaupungin sekä näiden yhdistelmät. Tätä ajattelutapaa on sovellettu Kuopion kaupunkisuunnittelussa 1990-luvulta lähtien.

Kestävän ja laadukkaan kaupunkiympäristön edistäminen

Ohjelman tavoitteena on edistää ja vahvistaa Kuopion kaupunkiympäristön laatua. Laatu syntyy määrätieoisella ja pitkäjänteisellä työllä; ekologisesti, sosiaalisesti ja toiminnallisesti kestäväällä suunnittelulla ja rakentamisella.

Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen

Ohjelman tavoitteena on kehittää tiedottamisen ja vuorovaikuttamisen keinoja kaupunkiympäristön tiedonvälityksessä ja viestinnässä.

1.3 Suhde kaupungin strategiaan ja muihin ohjelmiin

APOLI tukee osaltaan Kuopion kaupungin strategiaa, jonka tavoitteena on muodostaa Kuopiosta vetovoimainen yritysten, yrittäjien, opiskelijoiden ja lapsiperheiden elävä ja kansainvälinen yliopistokaupunki. Kaupungin kehitystä viedään yhdessä eteenpäin luovassa ja asiakaslähtöisessä hengessä, jossa kaupunkiympäristön ja vetovoiman perusjalkoina ovat vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä sekä tulevaisuuteen suunnattu kestävä kaupunkirakenne.

APOLI täydentää ja havainnollistaa kaupungin strategiaa ja ohjelmia tarjoamalla toimenpidesuosituksia laadukkaana kaupunkiympäristön saavuttamiseksi.

APOLI tuo esille kaupunkiympäristön tulevaisuuden ja antaa suuntaviivoja

- kaupunkisuunnittelulle
- lähiöuudistushankkeille, kaupunki-kehitysprojekteille ja arkkitehtuurikilpailuille
- rakennusjärjestyksen uudistamiselle
- kunnallistekniikan ja viherympäristön suunnittelulle, rakentamiselle ja ylläpidolle
- kaupungin omistamien kiinteistöjen suunnittelulle, toteutukselle, peruskorjaukselle ja ylläpidolle
- rakentamiseen liittyvien suunnitelmien arvioimiselle

1.4 Viestintä ja vuorovaikutus

Avoin viestintä ja vuorovaikutus edistävät kaupunkiympäristön osalla yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

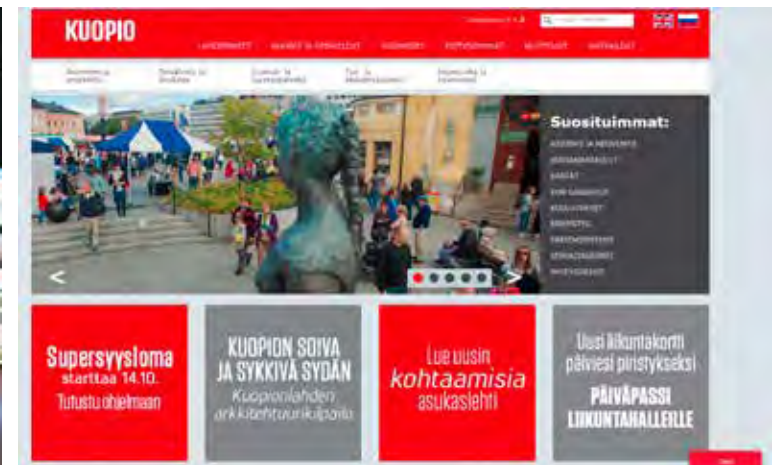
Kuopiossa on käytössä toimivia suunniteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä tiedottamisen ja vuorovaikutamisen toimintamalleja. Sellaisia ovat MRL:n edellyttämien kuulemisten lisäksi mm. yleisötilaisuudet, tiedotusvälineiden käyttö ja oma julkaisutoiminta sekä kaupunginosayhdistystoiminta, lähiötyö ja asukastupatoiminta. Merkittäviä vuorovaikutuskanavia ovat erityisesti lupa-asioissa tapahtuva asiakasneu-

vonta ja ennakko-ohjaus, tiedottaminen sekä teemakohtaiset tapaamiset, kuten esimerkiksi opastetut kävelyretket.

Digitaalisia palveluja kehittämällä saadaan lisättyä tiedonvälitystä kaupunkilaisille. Myös esittely- ja tiedotustilan / kaupunkitietokeskuksen mahdollisuutta ja paikkaa tutkitaan kaupunkilaisten ympäristötietoisuuden lisäämiseksi. Kaupunkitietokeskuksessa kansalaiset voivat osallistua oman kaupungin kehittämiseen mahdollisissa näyttelyissä, työpajoissa, tapahtumissa ja seminaareissa.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

1. Kehitetään digitaalisia palveluja tiedonvälityksen lisäämiseksi.
2. Selvitetään mahdollisuuksia perustaa Kuopion keskustaan monipuolinen esittely- ja tiedotustila / kaupunkitietokeskus.
3. Järjestetään tiedottamisen lisäksi erilaisia tapahtumia, jotka on suunnattu julkisen ja yksityisen sektorin rakennusalan ammattilaisille sekä Kuopion asukkaille.

2

Kuopion arkkitehtuuri

2.1 Kuopion ominaispiirteet

Kuopio on viitostien varrelle syntynyt nauhamainen kaupunki, jonka maise-
maa hallitsevat Kallaveden järvinäky-
mät ja rannat, Puijo ja muut metsäiset
rinteet. Kaupunkikuvassa näkyvät eri
rakentamisen vaiheet.

Kaupungin keskipisteenä on Kuopion tori
ja sitä ympäröivä uusi kävelykeskusta.
1700-luvulta peräisin oleva, jalankulku-
kaupungin kävelykujiksi muutettu ränni-
katuverkosto antaa ainutlaatuisen hah-
mon koko keskustalle.

Keskustan ympärillä on useiden raken-
tamisvaiheiden myötä syntyneitä van-
hoja ja uusia kaupunginosia, jotka ovat
monenlaisten kaupunkiympäristöjen yh-
distelmiä. Alueella on vanhoja pien- ja
kerrostaloalueita, teollisuusrakennuksia

sekä monen ikäisiä laitoksia, puistoja ja
väyliä.

Omiin lähipalveluihin ja bussiliikenteeseen
tukeutuvien lähiöiden rakentami-
nen alkoi Puijonlaaksosta 1960-luvulla.
Sen jatkoksi syntyi pieniä maastonmuo-
toihin sovitettuja lähiöitä kuten Neula-
mäki, Pyörö ja Särkilahti. Rakenteilla on
Saaristokaupungin Lehtoniemi, Pihlaja-
laakso ja Hiltulanlahti.

Pelkästään yksityisautoiluun tukeutuva
autokaupunki alkoi yleistyä 1970-luvul-
la, ja se muutti keskustan sekä lähiöi-
den kaupunkiympäristöjä. Syntyi laajoja
omakotialueita Jynkkään, Petoselle ja
Saaristokaupunkiin, automarketteja ja
kauppakeskuksia sekä pysäköintialueita.

Kuopion kaupunkikuvaan kuuluvat lukui-
sat oppilaitokset ja yliopisto. Kasvukes-
kuksena Kuopio panostaa teknologiaan
ja moderniin yritystoimintaan. Savilah-
ti on kaupunkisuunnittelun kärkihanke,
jossa yhdistyy moderneja työskentely-
ja oppimisympäristöjä sekä vapaa-ajan
mahdollisuuksia.

Kuopio on myös vahva kulttuurikaupun-
ki. Museot, kirjasto, Musiikkikeskus sekä
peruskorjattu ja laajennettu teatteri ovat
kaupungin merkkirakennuksia. Useat ta-
pahtumat levittäytyvät kaupunkitilaan
tehden Kuopiosta elävän ja yllätykselli-
sen. Lukuisat liikuntapaikat, kuten Puijon
urheilupuisto hyppyrimäkineen ja Väinö-
länniemi ovat osa Kuopion identiteettiä.
Kuopion kaupunkikuvaan ja identiteettiin
vaikuttavat merkittävästi myös lukui-

sat kaupunkipuistot, joista vanhimpia
ovat Snellmanin- ja Piispanpuisto sekä
Väinölänniemen puistoalueet. Uuden ajan
puistosuunnittelua edustavat Valkei-
senpuisto ja Hapelähteenpuisto. Viime
vuosina kaupunkiin on myös rakennettu
useita siltoja, jotka ovat avanneet uusia
yhteyksiä ja näkymiä järvimaisemaan, ja
tuoneet uuden lisän kaupungin ominais-
piirteisiin.

Kuopion ominaispiirteisiin kuuluvat myös
laajat maaseutualueet kyliseen ja ran-
toineen. Kaupungin alueella on useita
vanhoja kuntakeskuksia sekä Tahkon
matkailukeskus.

*Kuopion kaupunkikuvassa yhdistyvät
kaupunkimaisuus ja kaunis järviluonto.*

*Kuopion rännikatuverkosto on poikkeuksellinen,
ja kävelykujiksi muutettuna se luo erityisen
kävelykaupungin hahmon koko keskustalle.*

*Kaupungin keskipisteenä on tori ja sitä
ympäröivä uusi kävelykeskusta, joka on
Itä-Suomen monipuolisin ja suurin
palvelujen ja kaupan keskittymä.*

*Kuopiossa on lukuisia lähiöitä, jotka ovat omiin
lähipalveluihin ja jalankulkuun sekä joukko-
liikenteeseen tukeutuvaa kaupunkiympäristöä.
Ne muodostavat sormimaisen
kaupunkirakenteen rungon.*

2.2 Rakennusperintö

Rakennettu ympäristö ilmentää aikansa ihanteita. Kaupungin historia ja kulttuuri näkyvät kaupunkikuvassa erilaisina kerrostumina. Kaupunkikuvassa näkyvät asuinrakentamisen tyylilliset ja historialliset vaiheet, koulu- ja hallintokaupungin luonteeseen kuuluvat eri-ikäiset julkiset rakennukset ja puistot sekä kaupan ja teollisuuden rakentaminen.

Rakennusperintöä ja kulttuuriympäristöjä käsitellään laajemmin Kuopion Kulttuuriympäristöstrategiassa, joka sisältää strategisen osuuden lisäksi hoito-ohjel-

man sekä toimenpidesuosituksia. Kulttuuriympäristöstrategia tukee ja täydentää arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tavoitteita.

Rakennusperinnön tarkoituksenmukainen hoito edellyttää oikea-aikaista ja asiantuntevaa korjaamista. Suunnittelun lähtökohdaksi tulee ottaa ensisijaisesti rakennus eikä vain suunniteltu toiminta tai tekniikan uudistaminen. Myös uudemman rakennetun ympäristön arvioimisessa ja suunnittelussa on tärkeää huomioida kohteiden kulttuurihistorialli-

nen merkitys. Modernin rakennuskannan suojeleminen on ajankohtaista, eikä arvoja voida tunnistaa ilman inventointeja ja tutkimustyötä.

Ajallinen kerroksellisuus on osa identiteettiä, ja siksi tärkeä rakentamisessa ja rakennusperinnön hoidossa. Myös uuden rakentamisen rakennustaiteellisenä tavoitteena on luoda arvokasta rakennusperintöä tuleville sukupolville.

Kaupungin puutalokorttelit ovat vanhan puu-Kuopion ajoilta. Ne viestivät osaamista ja taitoa uusille sukupolville.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

4. Kulttuuriympäristö otetaan huomioon kaupunkiympäristön suunnittelussa. Jatketaan uudemman rakennusperinnön (pääasiassa 1950–1980-luvut) inventointia ja päivitetään vanhemman rakennuskannan inventointi koko kaupungin osalta. Uuden inventointiaineiston pohjalta päivitetään Kuopion kulttuuriympäristöstrategia.
5. Kehitetään kulttuuriympäristöön ja korjausrakentamiseen liittyvää tiedotamista.
6. Palkitaan hyviä kulttuuriympäristötekoja.

Hyvin suunniteltu ja rakennettu talo palvelee hyvin ja on terveellinen vielä satavuotiaana, kun historiaa arvostetaan ja rakenteet otetaan huomioon ylläpidossa ja kunnostuksissa.

2.3 Historialliset puistot ja viheralueet

Kuopio on veden ympäröimä vihreä kaupunki, jolla on Suomen mittakaavassa pitkät perinteet puistorakentamisessa. Ensimmäisten julkisten puistojen perustaminen Snellmanin- ja Piispanpuistoon sekä Väinölänniemelle ajoittuu samalle aikakaudelle kuin esim. Helsingin Kai-vopuiston ja Turun Kupittaaan puiston muuttuminen julkisiksi puistoiksi.

1930-luvulla suunnitellut Minnan- ja Sata-mapuisto sekä kaupungintalon puistikko jatkoivat kaupungin varhain alkanutta puistokulttuuria, joka pitää sisällään myös merkittäviä julkisia taideteoksia mm. Snellmanin rintakuvan, joka kuuluu Suomen ensimmäisiin julkisiin veistoksiin.

Sotien jälkeen rakennettu Niiralan kaupunginosa edustaa loistavalla tavalla yksityisten kiinteistöjen piha-alueiden merkitystä viherrakenteessa. Alueen omenapuut ja leikatut orapihlaja-aidat ilmentävät aikakaudelle tyyppillistä pihasuunnittelua.

Kuopiossa on myös arvokkaita puukujanteita ja bulevardjeja, joista vanhimpiin kuuluvat Asema- ja Huuhankadun lehmuskujanteet.

Ruutukaavakeskustaa kehystävien ranta-alueiden vapautuminen teollisuuskäytöstä 1970-luvulta alkaen lisäsi merkittävästi julkisten puistojen määrää veden

äärellä. Kaupungin vihreä vyö alkoi muodostua ja tämän kehityksen jatkumista Itkonniemen suuntaan tuetaan suunnitteluratkaisuilla.

Viherrakenne, johon kuuluvat yleisten puistojen ja viheralueiden lisäksi leikki-, liikunta ja urheilualueet sekä torit, katuaukiot, bulevardi- ja esplanadimaiset kadut sekä julkisten rakennusten ja yksityisten kiinteistöjen pihat, muodostavat yhdessä kokonaisuuden, joka on vahvasti läsnä kaupunkilaisten jokapäiväisessä elämässä.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

7. Tehdään Kuopioon Viherpoliittinen ohjelma, jossa sovitaan viherrakenteen ja historiallisten puistojen kehittämisen linjaukset pitkällä tähtäimellä
8. Inventoidaan rakennettujen ympäristöjen kaupunkipuomaisuus mm. puukujanteet, ja tehdään kaupunkipuulinjaus

2.4 Arkkitehtuuri ja kaupunkirakennustaide

Arkkitehtuurin ja rakentamisen tulee olla käytännöllistä, kestävää ja kaunista. Tilojen mitoituksen ja teknisten ratkaisujen lisäksi arkkitehtuuri on myös estetiikkaa. Se on käyttötaidetta, joka on koko ajan läsnä ihmisten todellisuudessa. Se on myös tilojen ja muotojen kuvataidetta, joka luo aikakautensa kulttuurista kuvaa. Hyvä arkkitehtuuri osana kaupunkirakennustaidetta on korkealuokkaista ja viihtyisää arkiympäristöä.

Kaupunkirakennustaiteeksi tässä ohjelmassa tunnistetaan rakennetut ympäristöt, joissa yhdistyvät tila, mittakaava, rytmi ja näiden keskinäiset suhteet, tilan

esteettinen kokeminen, käyttökelpoisuus ja kestävyys. Kaupunkirakennustaidetta syntyy hyvällä suunnittelulla, rakentamisella ja ylläpidolla. Sen keskeisiä tekijöitä ovat rakennusten hyvä arkkitehtuuri, viihtyisät kaupunkitilat, rakennelmat, puistot ja istutukset sekä ympäristötai-
de. Viime kädessä sisällön luovat kaupunkilaiset.

Kaupunkirakennustaide on laajan yhteistyön tulosta. Tahtotila laadukkaaseen ympäristön toteuttamiseen ja vaalimiseen lähtee kaupungin asukkaista ja toimijoista.

Kuopiossa monet julkiset rakennukset sekä kaupunkialueet ovat yleisten arkkitehtuurikilpailujen tulosta. Kilpailujen kautta rakentuneet kohteet toimivat esimerkkeinä laadukkaasta suunnittelusta ja toteutuksesta, minkä on todettu osaltaan nostavan myös muun suunnittelun ja rakentamisen laatutasoa sekä kaupungin vetovoimaa.

Kaupunkirakennustaiteessa yhdistyvät käyttötaide ja kuvataide. Saaristokatu on esimerkki uudesta kaupunkirakennustaiteesta, jossa toiminnot on ryhmitetty uudella tavalla ja katu on veistoksellisesti sovitettu maisemaan. Kaunis maisemakatu houkuttelee ulkoiluun, jalankulkuun ja pyöräilyyn samalla kun se tarjoaa suoran reitin ympäristöön sopeutuvalla joukkoliikenteelle ja autoliikenteelle.

2.5 Arkkitehtuuri osana taide- ja kulttuurielämää

Arkkitehtuuri ja kaupunkirakennustaide ovat osa visuaalista taidetta ja kulttuuria. Parhaimmillaan taide on erottamaton osa arkkitehtuuria ja laadukasta elinympäristöä. Se edistää kaupungin julkista kuvaa ja tuottaa asukkaille hyvinvointia ja arjen elämyksiä. Lisäksi taide nostaa kiinteistön arvoa ja sillä voidaan saavuttaa kaupunkirakennustaiteellisia tavoitteita.

Kuopion kaupunginhallitus on tehnyt vuonna 2004 merkittävän periaatepäätöksen sijoittaa julkisten rakennusten kuvataidehankintoihin 0,5–1,5 % perus-

korjaus- ja uudisrakennusten hankinta-arvosta. Tämä hankintatapa on tuottanut useita mielenkiintoisia taideteoksia mm. uusiin kouluihin ja päiväkoteihin sekä sisätiloihin että ulkoalueille. Käytännöllä ammattitaiteilijoita ja kuvataiteen asiantuntijoita päästään laadukkaisiin teosratkaisuihin.

Esimerkkeinä ympäristötaiteesta ovat kävelykeskustan ja Saaristokaupungin taideteokset. Saaristokaupungin kohteet toteutettiin vuonna 2007 laaditun Taiteen kaavan pohjalta.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

9. Edistetään ”Prosentti taiteelle” -periaatteen käyttöä kaupungin hankkeissa ja kannustetaan myös yksityisiä rakennuttajia soveltamaan vastaavaa periaatetta.
10. Prosenttitaidetta pyritään suunnittelemaan ja toteuttamaan muun rakentamisen aikataulussa.
11. Laaditaan ”Taiteen ja muotoilun kaavoja” uusille kaava-alueille ja lähiöparannuskohteille.

Saaristokaupungin Lehtonimen ja Keilankannan rakentamisessa hyvään ympäristöön tähtäviä toimia ohjasi erityinen laaturyhmä, joka tonttien luovutusehtojen puitteissa pystyi vaikuttamaan myös rakennusten laatuun ja hahmoon. Alueelle on järjestetty arkkitehtuuri- ja tontinluovutuskilpailuja. Lisäksi rakentamisen tukena on ollut erityinen taiteen kaava.

2.6 Suunnittelun ja rakennuttamisen laatu

Kaavoilla ja niihin liittyvillä rakennusta-paohjeilla ja havaintoaineistolla ohjataan rakentamista ja määritetään suunnittelun ja rakentamisen laatuso. Laatu ohjataan ja varmistetaan myös erillisillä tontinluovutusehdoilla. Ohjausta ja neuvontaa painotetaan rakennushankkeiden suunnittelun alkuvaiheeseen. Rakennettun ympäristön laatu syntyy osaavien suunnittelijoiden ja valistuneiden rakennuttajien yhteistoiminnalla kaupungin vahvassa ohjauksessa.

Rakennuttajan ja suunnittelijan tulee sisäistää kaupunkikuvalliset laatutavoitteet sekä osaltaan vaikuttaa perinnearvojen säilymiseen. Rakennuttajien ammattitaitoon on kiinnitettävä huomiota yhtenä tontinluovutuksen kriteerinä. Suunnitelmien laadussa tulee kiinnittää huomiota alueen kaupunkiarkkitehtuuriin, vihersuunnitteluun ja detajisuunnitteluun. Esteettömyys ja valaistus sisältyvät laadukkaaseen suunnitteluun.

Kuopiossa monet julkiset rakennukset sekä kaupunkialueet ovat yleisten arkkitehtuurikiilpailujen tulosta. Kiilpailuilla voidaan löytää uusia oivaltavia ratkaisuja haasteellisiin suunnittelukohteisiin.

Kaupungin toteuttamilta ympäristö-, rakennus- ja korjaushankkeilta edellytetään suunnittelun ja rakentamisen kestävyttä ja hyvää laatua sekä kokonaistaloudellisuutta. Se luo pohjan kestäväälle kehitykselle. Kaupungin oman suunnittelun ja rakennustoiminnan tulee olla esimerkkinä muulle rakentamiselle.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

12. Suositetaan yleisiä arkkitehtuuri- ja kaupunkisuunnittelukilpailuja, sekä arkkitehtuuri- ja tontinluovutuskilpailuja merkittävistä suunnittelu-kohteista.
13. Edellytetään suunnittelijalta hyvää ammattitaitoa kohteissa, joissa kaupunkikuvan ja hyvän arkkitehtuurin merkitys korostuu.
14. Edistetään koerakentamista.
15. Palkitaan onnistunut arkkitehtuuriteko, esimerkiksi rakennus, kortteli tai pihapiiri.
16. Huomioidaan esteettömyys, valaistus ja vuodenaikojen olosuhteet suunnittelussa ja toteutuksessa.
17. Asemakaavamääräyksiä, rakennusmääräyksiä ja korttelisuunnitelmia kehitetään siten, että niiden antama viesti tavoiteltavan ympäristön hengestä ja identiteetistä on selkeä.
18. Lisätään virkamiesten, suunnittelijoiden ja rakennuttajien välillä käytävää luovaa ja hanketta edistävää vuoropuhelua koko kaavoitus- ja suunnitteluprosessin ajan.

19. Laaditaan alueelliset rakennustapa-ohjeet vahvalla visiolla ja ohjataan suunnittelua koko prosessin ajan napakalla rakennusvalvonnan ja kaa-voituksen yhteistyöllä.

2.7 Rakentamisen ja ylläpidon laatu

Rakentamisessa ja ylläpidossa tulee sisäistää kaupunkikuvalliset, arkkitehtoniset ja muut laadulliset tavoitteet sekä perinnearvojen säilyminen.

Rakentamisen laatua ja kustannuksia on tarkasteltava rakennuksen koko elinkaaren mitassa huomioiden myös sen hiilidioksidipäästöt. Elinkaarta voidaan pidentää suunnitelmallisella käyttötarkoituksen muutoksella. Uudemman rakennuskannan inventointi ja asiantunte-

va eri vuosikymmenten tyyliä hallitseva suunnittelu edesauttavat perinnearvojen ja modernin rakennustaiteen säilymistä ja arvostusta.

Sekä suunnittelulle, että rakentamiselle tulisi varata riittävästi aikaa laadun varmistamiseksi. Työssä on noudatettava suunnitelmia ja ohjeita sekä käytettävä oikeita työmenetelmiä ja välineitä laadukkaan lopputuloksen aikaansaamiseksi sekä rakennusvirheiden välttämiseksi.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

20. Huomioidaan ylläpidon laatutaso suhteessa kohteen alkuperäisiin laatutavoitteisiin.

21. Painotetaan urakoitsijavalintakriteereissä laatua ja tekijöiden ammattitaitoa.

22. Varataan riittävästi aikaa suunnittelulle ja rakentamiselle.

2.8 Tutkimus, kehitys ja koulutus

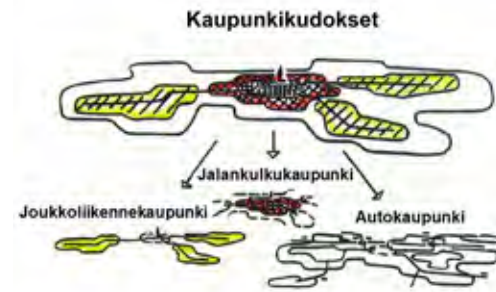
Innovatiivinen kaupunkikehittäminen Uusien alueiden suunnittelussa huomioidaan nopeat yhteiskunnalliset ja teknologiset muutokset. Tämä edellyttää sitä, että otetaan käyttöön uusimmat älykkäät ratkaisut ja ollaan valmiita niiden jatkuvaan kehittämiseen. Älykkäät ratkaisut voivat olla toiminta- ja hallintamalleja, työskentelytapoja, teknisiä järjestelmiä sekä näiden yhdistelmiä. Älykkäiden ratkaisujen avulla edistetään hyvinvointia lisäävän kaupunkiympäristön toteutumista. Älytekniikkaa voidaan ottaa laajemmin käyttöön muun muassa terveellisen sisäilman, liikenteen sujuvuuden ja energiatehokkuuden takaamiseksi.

Kaupungin näkökulmasta innovatiivisella kaupunkikehittämisellä saavutetaan pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet ja taataan kaupunkiympäristön toimivuus ja viihtyisyys. Kuopion kaupunki on sitoutunut tavoittelemaan hiilineutraa-

liutta, jätteettömyyttä ja kestävän kulu- tuksen tasoa vuoteen 2050 mennessä. Resurssien viisas käyttö ja kiertotalou- den toteuttaminen huomioidaan jokai- sella kaupunkikehittämisen osa-alueella päivittäisessä työssä.

Kaupungilla on erilaisia kehityshank- keita, joiden kautta uusin tieto saadaan kaupunkiorganisaation käyttöön, ja näin edellä mainitut tavoitteet voidaan saa- vuttaa nopeammin. Kehityshankkeet lisäävät mahdollisuuksia kumppanuus- verkostojen rakentamiseen ja yhteistyö- hön oppilaitosten, yritysten, tutkimuslai- tostien sekä rahoittajien kanssa.

Kaupunkiympäristön ja pienempienkin yksityiskohtien tutkimisessa hyödyn- netään arkkitehtuurikilpailuja. Arkkiteh- tuuri- ja ympäristötietoisuuden edistä- miseksi tehdään yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

23. **Vahvistetaan kokeilukulttuurin ilmapiiriä ja innovaatiomyönteisyyttä**
24. **Rakennetaan yhteistyöverkostoja, joihin kuuluvat sekä kaupunkilaiset; keskeiset suunnittelu-, tutkimus-, yritys- ja oppilaitostoimijat sekä kaupunkikehittämisen asiantuntijat muista kaupungeista. Paikallistasolta kansainväliselle tasolle ulottuvat verkostot auttavat takaamaan kehitystoimien laadun.**
25. **Edistetään uusien resurssiviisaiden ja vähähiilisten, teknologioiden ja toimintamallien yms. ratkaisujen käyttöönottoa suunniteltavilla alueilla.**
26. **Edistetään arkkitehtuuri- ja ympäristötietoisuutta yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa.**
27. **Tehdään yhteistyötä keskeisten arkkitehtuuri- ja kaupunkisuunnittelualan toimijoiden ja oppilaitosten kanssa.**

2.9 Kansainvälisyys

Arkkitehtuuri lähtee aina alueen omista ja paikallisista lähtökohdista, mutta kansainvälinen yhteistyö tuo siihen uusia näkökulmia. Samalla se lisää Kuopion tunnettavuutta muualla osana laaja-alaista kansainvälistä yhteistyötä.

Kuopiossa käytetty kaupunkirakenne- malli on tuottanut kansainvälistä tunnet- tavuutta. Kuopio on mukana myös maa- ilman terveysjärjestön (WHO) terveiden kaupunkien Healthy Cities -verkostossa, jossa kaupunki on asettanut asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden päätöksente- ossaan keskeiselle sijalle. Lisäksi kau- punki etsii verkostotyöryhmän puitteissa ratkaisuja asukkaiden fyysisen, psyykki- sen, sosiaalisen ja asuinympäristön hy- vinvoinnin edistämiseksi.

Kuopio on osallistunut nuorille arkkiteh- deille suunnattujen kansainvälisten Euro- pan- kilpailujen järjestämiseen. Euro- pan 8 -kilpailun tuloksia on hyödynnetty vuoden 2010 asuntomessualueen Lehto- niemen Helmessä. Europan 12 -kilpailun tuloksia hyödynnetään Hatsalan alueen kehittämisessä. Ydinkeskustassa torilta Kuopionlahdelle ulottuvalla vyöhykkeellä ideoita on haettu kansainvälisen yleisen arkkitehtuurikilpailun avulla.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

28. **Laaditaan kansainvälistä esittely- aineistoa.**
29. **Ylläpidetään ja kehitetään kansain- välisiä suhteita, sekä toteutetaan Kuopioon kansainvälisiä arkkiteh- tuurikilpailuja.**
30. **Ylläpidetään kansainvälistä opiske- lija- ja suunnittelijavaihtoa.**

3

Kaupunkiympäristön mahdollisuudet

3.1 Ruutukaavakeskustasta kävelykaupunki

Ruutukaava-alueen aukiot, katutilat ja korttelit periytyvät puutalokaupungin aikakaudelta, ja niissä on säilynyt jalankulkukaupungin mittakaava, vaikka rakennusten koko on kasvanut. 1960-luvulla pihat, rännikadut ja kadut täyttyivät autoista ja korttelirakenne hajosi, kun katuja levitettiin ja pihoja asfaltoitiin. Autokaupungin liikenne heikensi kaupunkiympäristön viihtyisyyttä, mutta suunta muuttui, kun torin alle tehtiin pysäköintilaitos ja kävelykeskustan ensimmäinen vaihe valmistui. Alkoi jalankulkukaupungin elpyminen.

Torin uusin rakennusvaihe tuotti laajan kävelykeskustan ja viihtyisää kaupunkiympäristöä. Liikenteen melu poistui ja korvautui ihmisten äänillä. Uusilla kävelyalueilla on istutuksia, katukahviloita ja levähdyspaikkoja kiireettömään ajanviettoon. Uudistettu kauppahalli liittyy uusilla rakenteilla toriin, pysäköintilaitokseen ja ympäröiviin liikekortteleihin. Pyörät ja pyörätelineet sekä bussikadut pysäkkeineen tuovat oman lisänsä kaupunkikuvaan. Uusien liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen myötä liikekeskusta on entistä tehokkaampi palvelujen ja kaupan keskittymä.

Jalankulkukaupunki on alkanut elpyä myös kävelykeskustan ympärillä, ja katuverkon liikennettä on rauhoitettu. Rännikadut on muutettu koko ruutukaava-alueen kattavaksi kävelykujien verkostoksi. Uudet pintamateriaalit, istutukset ja portteina toimivat graniittiset tolpat viestivät kujien erityisluonteesta. Korttelirakennetta, asuntopihoja ja katutiloja on eheytetty. Sataman suunnalla varastokorttelit on korvattu uuden jalankulkukaupungin asuntokortteleilla, joissa on suojaiset autottomat pihat ja asuntoja autottomille kaupunkilaisille. Kävelykaupungin piirteiden vahvistuminen on lisännyt koko ruutukaava-alueen suosiota.

Ruutukaava-alueella on runsaasti arvokkaita suojeltuja vanhoja rakennuksia ja rakennusryhmiä, joihin uudisrakentaminen sopeutetaan. Mittakaava määräytyy yleensä ympäröivien rakennusten mukaan, erityisesti liikekeskustassa ja uudelleen rakennettavissa korttelissa. Ruutukaava-alueen silhuetti on päätetty pitää lähtökohtaisesti nykyisellä tasolla siten, että korkea rakentaminen ohjataan muille alueille. Tuomiokirkon etelä- ja itäpuolisten kortteleiden eheyttämisessä on

tavoitteena ”Vanhan kaupungin” hahmon säilyttäminen ja vahvistaminen.

Hyvää kaupunkiarkkitehtuuria keskustassa ovat lukuisten arvokkaiden rakennusten lisäksi kaupunkiaukiot, puistot ja jalankulkukaupungin uudistusten parhaat toteutukset.

Kaupungin keskipisteenä on tori ja sitä ympäröivä uusi kävelykeskusta, joka on Itä-Suomen monipuolisin ja suurin palvelujen ja kaupan keskittymä. 1700-luvulta peräisin oleva, jalankulkukaupungin kävelykujiksi muutettu rännikatuverkosto antaa ainutlaatuisen hahmon koko keskustalle.

Sataman alue on esimerkki uudistuneesta jalankulkupungin ympäristöstä. Pihat ovat autottomia, asuntotyyppi on monipuolinen ja kolmasosa asunnoista on autottomille asukkaille. Rännikadut, palvelut ja puistot houkuttelevat kävelyyn ja oleskeluun. Jalankulkua ja pyöräilyä on suosittu vähentämällä alueelle kuulumatonta autoliikennettä.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

31. Pyritään korkeatasoiseen arkkitehtuuriin ruutukaava-alueella.
32. Kävelykeskustaa monipuolistetaan. Toria ympäröiviä kortteleita uudistetaan ja maanalaista käytäväverkostoa kehitetään. Puijonkadun kävelyaluetta laajennetaan ja Torikujan suuntaan luodaan uusi kävelyreitti.
33. Rännikatujen uudistamista jatketaan vuosittain. Rännikatuihin liittyvää täydennysrakentamista uusien toimijärjestöjen avaamista edistetään.
34. Keskustan rikkonaista kaupunkikuvaa parannetaan katutiloja ja aukioita eheyttämällä. Suositetaan pihojen uudistusta ja viihtyisyyden parantamista.
35. Keskustan vanhojen puistojen ja viherverkoston arvo huomioidaan ylläpidossa ja uudistuksissa. Rännikatuihin liittyvät korttelipuistot uudistetaan oleskeluun houkutteleviksi kaupunkitiloiksi.
36. Huomioidaan esteettömyys suunnittelussa ja toteutuksessa historialliset lähtökohdat huomioiden.

3.2 Puistot ja viheralueet kaupunkilaisten keitaina

Valkeisen- ja Hapelähteenpuisto edustavat uudemman aikakauden puistosuunnittelua, jossa korostuu puistojen monipuolinen toiminnallisuus ja kasvilajien runsaus sekä vahva elämyksellisyys. Intensiivisesti rakennetut ja hoidetut puistot sijoittuvat kaupungin ruutukaava-alueelle sekä lähiöiden ydinalueille. Suurin osa Kuopion viheralueista on kuitenkin ns. luonnonviheralueita, joissa metsäisessä ympäristössä risteilee ul-

koiluväylien ja levähdyspaikkojen verkosto. Pienimuotoiset pelto- ja niittyalueet ja avoimena pidettävien näkymien merkitys korostuu luonnonviheralueiden viihtyisyydessä. Myös ulkoilureittien lähiympäristön metsän ja pienpuuston käsittely harventamalla ja raivaamalla on tärkeä toimenpide, jolla vaikutetaan ympäristön turvallisuuteen ja vetovoimaan. Torien, katuaukioiden, bulevardi- ja esplanadimaisten katujen merkitys ihmisten

oleskeluympäristöinä ja ekosysteemi-palveluiden tuottajina korostuu tiivistyvässä kaupunkirakenteessa ja edellyttää viherrakenteen säilymisen huomioimista ja sen laatuun panostamista. Kuopiossa vesi on läsnä monimuotoisesti kaupunkilaisten elämässä. Veden ja vihreyden yhdistäminen muodostaa sinivihreää rakennetta, jota tulee vaalia ja kehittää kaikille kaupunkilaisille kuuluvana yhteisenä ympäristönä.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

37. Tehdään Kuopion viherverkostosuunnitelma yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden kanssa: viherverkostosuunnitelmalla turvataan viheralueiden ekologiset arvot, virkistyskäytön toiminnallisuus sekä huomioidaan hulevesien hallinta kaupunkirakenteessa.

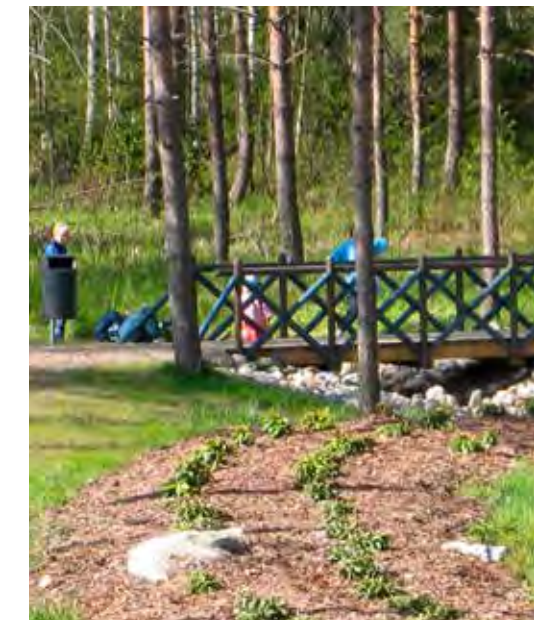
38. Tehdään luonnonviheralueille hoito- ja kehittämissuunnitelmia, jotta näiden hoito tuottaisi hyvää ympäristöä ja suosisi luonnon monimuotoisuutta.

39. Osallistutaan kaavamerkintöjen monipuolistamiseen viher- ja maisemamerkintöjen oikeusvaikutteisuuden lisäämiseksi.

40. Korostetaan hyvän kaupunkikuvan merkitystä edellyttämällä kiinteistöjen piha-alueiden suunnittelussa vihersuunnittelun ammattilaisen käyttöä.

41. Palkitaan hyvin suunniteltuja ja toteutettuja pihapiirejä.

42. Edistetään pääkatujen laadukasta viherympäristöä.

3.3 Keskustaan liittyville alueille uudistuksia ja täydennyksiä

Esimerkiksi Niirala, Haapaniemi, Itkonniemi, Männistö, Linnanpelto, Hatsala, Tasavallankadun ympäristö

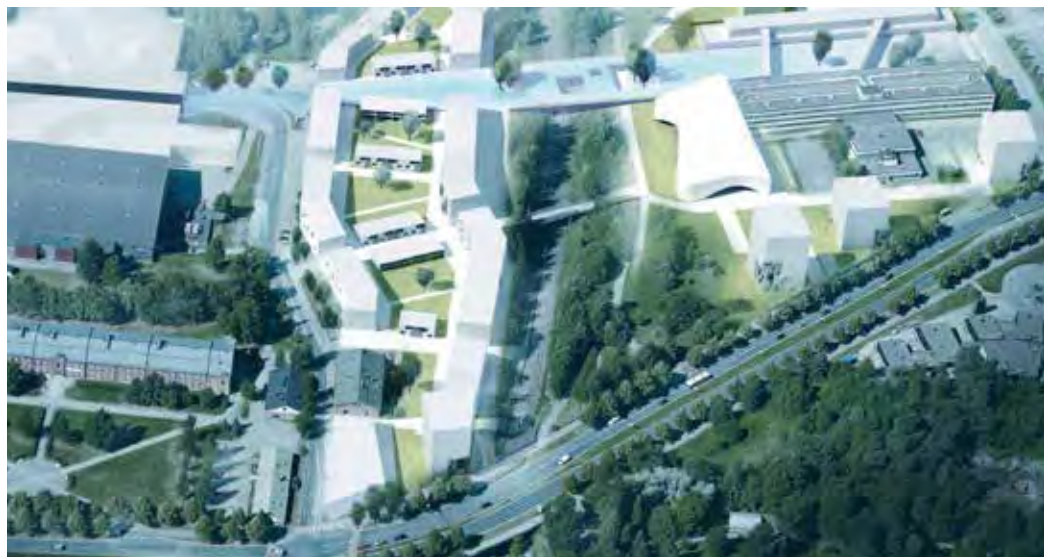
Ruutukaavakeskustaan liittyvät vanhimmat kaupunginosat rakentuivat teollisuuslaitosten yhteyteen. Nyt teollisuushistoriasta viestivät enää yksittäiset piiput ja tiilirakennukset. Entisen laitakaupungin alueelle on rakennettu kerrostaloja, suuria laitoksia, kouluja ja liikerakennuksia. Vyöhyke on rakentunut pala kerrallaan ja sen kaupunkiympäristö on monelta osin melko sekavaa.

Kaupunkirakennustaiteellisesti arvokkaimpia kokonaisuuksia ovat yhtenäiset vanhat pientaloalueet. Ensimmäiset niistä on aikanaan tehty arkkitehtuurikilpailujen pohjalta. Arvokkaita ovat myös vanhat teollisuusrakennukset, sekä eri aikakausina syntyneet kerrostaloryhmät ja julkiset rakennukset.

Alueet ovat jalankulkukaupungin reu-navyöhykettä. Oleskelemaan kävelyyn houkuttelevaa ympäristöä on kuitenkin enää lähinnä puistoissa, sillä lähipalvelut ovat autoistumisen myötä vähentyneet.

Aluetta eheyttävä täydennysrakentaminen sekä kävelyn ja pyöräilyn suosion kasvu luovat kuitenkin edellytyksiä uusien kävelyyn houkuttelevien ympäristöjen synnylle.

Keskustaan liittyvillä alueilla on paljon autoliikennettä ja autokaupungin elementtejä kuten väljiä katuja ja laajoja pysäköintialueita, jotka hallitsevat kaupunkikuvaa.

Kuva nuorten arkkitehtien Europan-kilpailutyöstä.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

43. Toteutetaan uusi rakentaminen ympäristönsä huomioiden.

44. Eheytetään alueita täydennysrakentamisella.

45. Parannetaan jalankulku- ja pyöräiteitä sekä niiden kaupunkiympä-

ristöjä erityisesti alueilla, joilla autokaupungin väylät vaikeuttavat kulkua

46. Kohennetaan keskustan sisääntulokatuja ympäristöjä.

47. Tunnistetaan alueet, jotka tarvitsevat

nykyistä paremman joukkoliikenteen, sekä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat kaupunkiympäristön ja liikenteen uudistukset.

48. Otetaan huomioon pysäköintiin liittyvät tilat osaksi arkkitehtuuria.

3.4 Savilahti – uudistuvaa kaupunkiympäristöä

Savilahti on mittava osaamiskeskittymä, jossa on Yliopistollisen keskussairaalan ja Itä-Suomen yliopiston lisäksi Savonia-ammattikorkeakoulun toimintoja, Technopoliksen toimistorakennuksia lukuisine yrityksineen sekä tutkimuslaitoksia.

Keskustaan nähden alue on jalankulun reunavyöhykkeellä. Alueen oppilaitoksiin ja työpaikkoihin kuljetaan paljon autolla, ja alueen rakentamisen myötä ajoneuvoliikenteen ennustetaan kasvavan. Savilahti on hyvin saavutettavissa bussilla ja pyöräillen. Joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen olosuhteita alueella parannetaan jatkuvasti.

Nykyisin alueen kaupunkikuvassa näkyy yksityisautoilun vaikutus kuten moottoritie, leveät katualueet ja pysäköintialueet. Joukkoliikenteen käytön houkuttelevuudessa, kuten pysäkkialueiden viihtyisyydessä ja saavutettavuudessa, on vielä kehitettävää.

Useat alueen rakennukset ja rakennusryhmät muodostavat omaleimaista kaupunkikuvaa. Alueella on hyvää arkkitehtuuria, hienoja järvinäkymiä, viihtyisiä piha-alueita ja jalankulkuympäristöjä.

Kaupunkikuvassa rata ja liikenneväylät sekä voimajohdot ja pysäköintialueet pirstovat kokonaisuutta.

Savilahdesta on tulossa kaupungin tärkeä kasvualue, jonne sijoittuu uusia koulutus- ja yritystiloihin sekä asuntoja ja vapaa-ajan toimintoja. Uusi rakentaminen mahdollistaa alueen eheytyksen täydennys- ja uudisrakentamisella. Keskeinen alue kehitetään kävelykampuksi, joka houkuttelee yhteisölliseen oleskeluun, pyöräilyyn ja bussien käyttöön. Tullevina vuosikymmeninä Savilahti tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet elintapoihin, jotka säästävät energiaa ja torjuvat ilmastomuutosta sekä edistävät terveyttä ja yhteisöllisyyttä.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

49. Savilahti kytketään keskustaan kaupunkirakennetta eheyttämällä ja luomalla houkuttelevat olosuhteet joukkoliikenteelle, pyöräilylle ja jalankululle yksityisautoilun hillitsemiseksi.
50. Laajat pysäköintialueet muutetaan rakentamisalueiksi ja viihtyisiksi kaupunkitiloiksi. Pysäköinti ratkaistaan pääosin pysäköintitaloissa ja rakenteellisin ratkaisuin laajojen maantasopysäköintialueiden sijaan.
51. Näkymiä järvelle avataan ja rannan aktivointiin panostetaan. Kaupunkikuvaa kehitetään panostamalla laadukkaaseen arkkitehtuuriin, ympäristörakentamiseen, taiteeseen, valaistukseen ja vuodenaikojen huomioimiseen.

3.5 Lähiöistä houkuttelevia kävelyalueita ja kaupunginosia

Esimerkiksi Puijonlaakso, Länsi-Puijo/Rypysuo, Särkiniemi, Päiväranta, Inki-länmäki, Tiihotar, Saarijärvi, Kelloniemi, Neulamäki, Jynkkä, Pyörö ja Keilankanta

Kerrostalo-lähiöt, joissa pääosa kuopiolaisista asuu, ovat joukkoliikennekaupunkia ja liittyvät keskustaan bussilinjoilla. Parhaat lähiöt ovat kaupunginosia, jotka on rakennettu kävelijän mittakaavaan. Niissä on pikkutoriin liittyviä palveluja, sekä kävelyyhin houkuttelevaa kaupunkiympäristöä. Maastosta johtuen useimmat Kuopion kerrostalo-lähiöt ovat pieniä ja liittyvät hyvin luontoon. 1960- ja 1970-lukujen lähiöt ovat tuon ajan metsäkaupunkia.

Myös lähiöissä on kaupunkirakennustaidetta. Arvokkaat kohteet ovat yksittäisiä rakennuksia, rakennusryhmiä ja piha-piirejä. Hyvin sijoitetut julkiset rakennukset, kaupat ja kauppa-aukiot luovat kiinnostavuutta kaupunkikuvaan ja korostavat lähiön toiminnallista rakennetta. Viihtyisiä kaupunkitiloja ovat myös taitavasti toteutetut leikkipaikat, puistot, puistokäytävät ja kadut. Lähiöissä ei ole keskustan tyyppisiä suljettuja katutiloja. Ainoana poikkeuksena tästä on Pyörön esplanadi, jonka varrella on kivijalkamyymälöitä. Rakennuksilla, jotka nousevat

puiden latvusten yläpuolelle, on erityinen merkitys lähiöiden kaukomaisemassa.

Useista lähiöistä puuttuu, kuten Suomen lähiöistä yleensä, hyvä joukkoliikennekaupungin rakenne, eikä niissä ole edellä todettuja viihtyisiä ympäristöelementtejä. Uutta joukkoliikennekaupunkia on rakennettu Särkilahteen. Siellä bussikatu siltoineen sekä katuun liittyvä aukio, leikkipaikka ja kauppa muodostavat yhteistä julkista kaupunkitilaa, johon asuntokorttelit liittyvät. Särkilahden ylittävä bussisilta on näköala- ja levähdyspaikka, joka yhdistää Särkilahden puistorannat toisiinsa ja liittää Särkilahden alueen Särkiniemen lähiöön.

Joukkoliikennekaupunkia ovat myös viheralueet, reitit ja kadut, jotka liittävät lähiöt toisiinsa. Kaupunkiympäristönä näistä merkittävin on Saaristokatu ja siihen liittyvä virkistysalue. Katu, joka on rakennettu jalankulun, pyöräilyn ja virkistyskäytön mittasuhteisiin ja sopeutuu järvimaisemaan, toimii myös autokaupungin pääväylänä. Katu mahdollistaa joukkoliikennekaupungin kasvun ja jalankulkukaupungin asukkaille se on avannut yhteyden vesien ympäröimälle virkistysalueelle.

Erityinen kaupunkiympäristö on syntynyt myös Saaristokaupungin keskustaan Keilankantaan, jossa yhdistyvät kanavan maisemarakenteet, rakennusten arkkitehtuuri sekä korkeatasoinen ympäristötaide.

Särkilähti on esimerkki hyvästä kävelyalueesta ja joukkoliikennekaupungin kaupunginosasta, jonka keskellä on lähimymälä ja pieni oleskeluun houkutteleva aukio istutuksineen, leikkipaikkoineen, penkkeineen ja bussipysäkkeineen. Se on lämmin paikka etelään avautuvassa rinteessä. Kapea bussikatu tarjoaa jalankulkijoille, pyöräilijöille ja bussin käyttäjille viihtyisän ja suoran reitin rantapuistoon, viereiseen kaupunginosaan, keskustaan ja työpaikoille.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

- 52. Lähiöissä vahvistetaan joukkoliikennekaupungin rakennetta ja ympäristöpiirteitä.
- 53. Lähiöuudistusta jatketaan. Uudistuksilla ja täydennysrakentamisella luodaan käveluun ja oleskeluun houkuttelevia kaupunkitiloja.

Myös yksittäinen rakennus voi tuottaa kaupunkirakennustaideetta. Esimerkiksi Pyhän Johanneksen kirkko, joka itsessään on hienoa arkkitehtuuria ja taitavasti sijoitettuna muodostaa julkisivun koko Saarijärven kaupunginosalle. Näin arkkitehtuurin ja kaupunkirakennustaiteen keinoin parannetaan koko kaupunginosan kaupunkikuvaa, lisätään viihtyisyyttä ja nostetaan alueen arvostusta.

3.6 Pientaloalueille monipuolisuutta

1960- ja 1970-lukujen pientaloalueet rakennettiin kerrostalolähiöiden reunoille, joten ne liittyvät lähiöiden palveluihin ja bussilinjoihin. 1980-luvulla, kun omakotirakentaminen lisääntyi, syntyi erillisiä laajoja autokaupungin omakotialueita ja se näkyy niiden kaupunkiympäristössä. Alueilla ei ole omia lähimymälöitä ja kävelyyn houkuttelevaa kaupunkiympäristöä ovat lähinnä virkistysalueiden ulkoilureitit. Useimmilla alueilla on kuitenkin muiden toimintojen tai luonnon tuomaa monipuolisuutta sekä omia palveluita ja omat bussipysäkit.

Parasta kaupunkiarkkitehtuuria omakotialueilla ovat luontoon ja maisemaan kauniisti sijoittuvat taloryhmät sekä pihakatutyypiset asuntokatumiljööt.

Alueilla on myös arkkitehtuuriltaan korkeatasoisia asuinrakennuksia, pihapiirejä, päiväkoteja ja kouluja. Tärkeitä ovat järvet, näkymät, metsät, puistot ja kevyen liikenteen reitit.

Osa omakotiasukkaista hakee yksityisyyttä, eivätkä he vierasta alueen yksipuolisuutta tai autoriippuvuutta. Parhaiksi koetut ja kysytyimmät pientaloympäristöt ovat kuitenkin monipuolisia ja liittyvät muuhun kaupunkirakenteeseen siten, että ne soveltuvat kaikille väestöryhmille. Ne mukautuvat alueen ikääntymiseen ja elintapojen muutoksiin. Haasteena onkin vanhoilla alueilla monipuolisuuden säilyttäminen ja uusilla alueilla yksipuolisuuden välttäminen.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

- 54. Vahvistetaan uusien alueiden omista lähtökohdista syntyvää identiteettiä.
- 55. Kaupunginosien välillä kaupunkiympäristön laatua parannetaan eheyttävällä täydennysrakentamisella ja uudistuksilla.
- 56. Edistetään laadukasta arkkitehtuuria ja suunnittelua sekä suositaan talotyyppistön monipuolistamista.

3.7 Muille alueille eheytymistä

Yritysalueet, väylät, kauppakeskukset, välialueet

Keskusta ja asuinalueet on rakennettu pääosin jalankulkijan mittakaavaan, ja ne on helppo tunnistaa kaupunginosina tai itsenäisinä alueina. Muu kaupunkialue koostuu eri mittakaavoihin rakennetuista osista ja alueista, jotka parhaimmillaan liittyvät toisiinsa, mutta useissa paikoin muodostavat hajanaista ja sekavaa kaupunkiympäristöä.

Moottoritie ja pääväylät hallitsevat näiden alueiden kaupunkikuvaa. Väylät mahdollistavat nopean autoliikenteen, johon näiden alueiden toiminnat perustuvat. Myös ympäristöä katsotaan yleensä liikkuvista ajoneuvoista, jolloin merkittäviä ovat yksittäiset kaupunkinäkyvät ja maisemat sekä hahmottamista helpottavat maamerkit.

Tonttikaduilla ajo on rauhallisempaa ja kaupunkikuvan kannalta tärkeitä elementtejä ovat rakennusten hahmot ja julkisivut sekä pihojen istutukset ja aidat. Kaupunkiympäristön laatua nostavat myös kiinnostavat rakennukset, hoidetut liikenneympäristöt sekä ympäristötaitteen kohteet.

Työpaikkarakennukset on rakennettu omille alueilleen, useimmat pääväylien läheisyyteen. Kullakin alueella on oma sisäinen järjestyksensä, mutta kaupunkikuva on usein sattumanvarainen ja sekava. Kun rakentaminen on hakeutunut parhaille paikoille, on väliin jäänyt vajaa-käyttöisiä alueita. Alueiden hajanaisuutta lisää se, että rautatie, voimalinjat, moottoritie ja pääväylät halkovat kaupunkialuetta ja pahimmillaan pirstovat sen kapeiksi kaistoiksi.

Näillä alueilla on näyttävää rakentamista kuten laitoksia ja kauppakeskuksia, mutta ei kaupunkimaisia kävelyyn houkuttelevia ympäristöjä. Parhaita kävelyalueita ovat julkisten laitosten pihat ja erityiset harrastusalueet. Jalankulkijan mittakaavaa näille alueille tuovat jalankulku- ja pyöräilyreitit.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

57. Kiinnitetään huomiota automarkettien ja pääväyliin liittyvän teollisuus- ja toimitorakentamisen arkkitehtuuriin ja huoltopihojen sekä pysäköintialueiden ympäristölliseen laatuun.
58. Parannetaan moottoritien ja junaradan ympäristöä ja liittymistä kaupunkirakenteeseen.
59. Eheytetään välialueiden maankäyttöä ja kaupunkikuvaa.
60. Huolehditaan avoimien kaupunkinäkyvien ja maiseman säilymisestä ja uusien näkyvien avaamisesta.

3.8 Tahkosta matkailukaupunki

Tahkon maisemaa hallitsee Tahkomäki laskettelurinteineen sekä näiden ja keskustan väliin jäävä kapea lahti. Alueella on hotelli- ja matkailualue, jonne on rakennettu suuria loma-asuntoja, majoitusrakennuksia sekä kylpylä. Alue kilpailee muiden lomakeskusten kans-

sa vetovoimaisuudellaan ja sijainnillaan. Tahkon keskustan yleisilmettä hallitsevat yksittäiset rakennukset maantien jakama, hajanainen keskusta ja laajat pysäköintialueet, joten arkkitehtuurissa ja kävely-ympäristössä on vielä kehitettävää.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

61. Edistetään ympäristöä eheyttävää täydennysrakentamista laadukkaalla rakentamisella.
62. Keskustan kehittämisessä huomioidaan erityisesti ihmisen mittakaava, jalankulku, monipuoliset palvelut, sekä suurtapahtumat sisä- ja ulkotiloissa.
63. Kevyen liikenteen reitistöä ja ympäristöä uudistetaan ja täydennetään.

3.9 Maaseutu täydentää asumisen vaihtoehtoja

Kuopion maaseutualueiden palvelukeskukset ovat entisiä kuntakeskuksia. Vanhastaan rakennukset ryhmittivät keskusraitin varteen tai sen läheisyyteen lyhyelle kävelyetäisyydelle. Autojen gleistyminen muutti tilannetta. Viime vuosikymmeninä kuntakeskuksiin on rakennettu väljiä omakotiryhmiä ja niiden ympärille on levittäytynyt hajarakentamista. Näiden lisäksi täydentävää rakentamista on syntynyt kyliin jopa niin, että on syntynyt uusi kylä esimerkkinä Pihkainmäki.

Maaseututaajamien ympäristöt ovat metsäalueita, pelto- ja järvimaisemia sekä maisemaa täydentäviä pihapiirejä ja rakennusryhmiä. Alueiden kehittämisen päälinjat on osoitettu yleiskaavoissa ja Maaseuturakentamisen periaatteissa 2016. Ensisijaisesti hyvän ympäristön säilyminen ja uuden kehittyminen edellyttävät paikallista maiseman ymmärtämistä, arvostamista ja kehittämistä.

Käynnissä oleva rakennemuutos asettaa uusia haasteita myös maaseututaajamille. Tästä syystä taajamien hajaantumista tulee välttää ja voimavarat on syytä keskittää paikkoihin, joissa ne tehokkaimmin tuottavat viihtyisää ympäristöä.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

- 64. Vahvistetaan maaseututaajamien ominaispiirteitä sopeuttamalla uusi rakentaminen olevaan ympäristöön tukien olevia keskusta- ja kylärakenteita.**
65. Eheytetään rakennettua ympäristöä maisemanhoidon, peruskorjauksen ja uudisrakentamisen sekä ohjauksen avulla maaseudun kulttuurimaisemiksi.

3.10 Loma-asutus on olennainen osa rantamaisemaa

Kaupungin lähirannoilla on vanhoista huviloista muodostuvia eheitä ryhmiä, jotka polveilevat ketjuina veden äärelä. Osa kesäasutuksesta on keskittynyt tiiviiksi ja pienimittakaavaisiksi rakennusryhmiksi. Uusin loma-asutus on sijoittunut rakennusjärjestyksen ohjaamana puuston suojaan ja yleiskaavojen mukaisesti niin, että rakennusryhmien väliin jää myös järvimaisemaa korostavaa rakentamatonta rantaa. Yleiskaavat säilyttävät maiseman kauneuden ja kiinnostavuuden sekä turvaavat mahdollisuudet yleiseen rannoilla liikkumiseen.

Rantarakentamista on ohjattu yleiskaavoilla 1990-luvulta lähtien. Loma-asuntoja on rakennettu myös ympärivuotiseen käyttöön. Niiden koot ovat kasvaneet ja varustelutaso noussut.

Järvien rannoilla on myös viljelysten ympäröimää maaseutuasutusta, joka on aikoinaan rakentunut tärkeiden vesiteiden varsille. Lisäksi rannoilla on paikoin suhteellisen tiiviisti rakentuneita omaleimaisia yhdyskuntia muistona lähettyvillä sijainneesta teollisuudesta.

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

- 66. Kehitetään vanhojen rakennettujen ranta-alueiden ominaispiirteitä.**
- 67. Sopeutetaan uusi rantarakentaminen olevaan ympäristöön ja maisemaan.**

4

Ohjelman käsittely, toteuttaminen ja seuranta

Kuopion kaupunginjohtaja nimesi 4.4.2014 päivitystä valmistelevan työryhmän. Kuopion arkkitehtuuripoliittisen ohjelman virallinen päivitys käynnistyi yleisellä info- ja keskustelutilaisuudella (3.12.2014).

Päivitystyöryhmä osallistui kaupunkien (Jyväskylän, Vantaan, Tampereen ja Oulun) yhteiseen APOLI -työpajaan Jyväskylässä 6.5.2014.

APOLI -päivitykseen liittyen kaupunkirakennelautakunta teki tutustumismatkan Tanskan Vejleen 9.9.–11.9.2015, jossa arkkitehtuuripolitiikka on strategisessa kehitystyössä.

Ohjelmaluonnosta esiteltiin tiedotusvälineissä ja eri tilaisuuksissa. Se oli nähtävillä alkuvuodesta 2017, jona aikana

järjestettiin kaupunkilaisille nettikysely. Samalla pyydettiin keskeisiltä tahoilta kannanottoja ja pidettiin ohjelmaluonnoksesta kaikille avoin yleisöseminaari.

APOLI -työryhmä esittää, että kaupungin hallitus hyväksyy ohjelman ohjeeksi kaupungin suunnittelussa ja hallinnossa ja valtuustoon tiedoksi.

Tähän APOLI-työhön liittyy arkkitehtuurisanasto, joka löytyy [osoitteesta: www.kuopio.fi/kaavoitus](http://www.kuopio.fi/kaavoitus)

TAVOITTEITA JA TOIMENPIDESUOSITUKSIA

68. Seurataan ohjelman toteutumista ja päivitetään sitä tarpeen mukaan.

69. Edistetään ohjelman tavoitteiden toteuttamista myös muiden rakennetun ympäristön kanssa operoivien tahojen osalla.

OHJELMAN IDEOINTI, TEKSTIT JA KUNNANVAALINNAT

Työryhmä:

Liisa Kaksonen	kaupunginarkkitehti / puheenjohtaja
Matti Asikainen	kaavoitusarkkitehti / strateginen maankäyttö (03/2017 saakka)
Virpi Leminen	kaavoitusarkkitehti / strateginen maankäyttö (03/2017 alkaen)
Martti Lähti	asemakaavapäällikkö / asemakaavoitus
Jouni Pekonen	kaavoitusarkkitehti / asemakaavoitus
Tapio Laaksonen	yli-intendentti / kulttuurihistoriallinen museo
Saara Repo	tarkastusarkkitehti / rakennusvalvonta (12/2014 saakka)
Mikko Etula	tarkastusarkkitehti / rakennusvalvonta (12/2014 alkaen)
Sirpa Nieminen	suunnitteluhortonomi / kunnallistekninen suunnittelu
Leo Kosonen	yliarkkitehti
Emiilia Kosonen	suunnitteluavustaja / asemakaavoitus/ työryhmän sihteeri (04/2014 alkaen)

Ohjelman valmisteluun ovat lisäksi osallistuneet:

Juha Romppanen	kaupunkisuunnittelujohtaja
Mari Piipponen	kaavoitusarkkitehti / asemakaavoitus
Iivo Vänskä	kaavoitusarkkitehti / asemakaavoitus
Heli Laurinen	kaavoitusarkkitehti / strateginen maankäyttö

TAITTO JA GRAAFINEN SUUNNITTELU

Kuopion kaupunki, markkinointi ja viestintä

Kuvaluettelo

Sivu	Kohde	Suunnittelija/valmistusmisvuosi	Kuvausvuosi	Kuvaaja
2-3	Snellmannipuisto ja tuomiokirkko	Kirkko valmistui 1815	2013	Soile Nevalainen
4	Petteri Paronen		2015	Vicente Serra
7	Viistoilmakuva keskustaan		2015	Lentokuva Vallas Oy
8	Näkymä teatterin lämpiöstä	ALA arkkitehdit / 2014	2016	Vicente Serra
8	Näkymä Saaristokadulta		2010	Hannu Miettinen
9	Kuopion uusi kaarisairaala	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy sekä Partanen & Lamusuo OY / 2015	2015	Matti Asikainen
10	Kaupunkinäkymä satamasta		2014	Soile Nevalainen
10	Näkymä Kallavedeltä Saaristokauupunkiin		2014	Jouni Ohtamaa
10	Keilankannan tori		2016	Jouni Pekonen
10	Näkymä Puijonlaakson etelärinteeltä	Arkkitehtitoimisto Helamaa ja Pulkkinen Oy /2006	2012	Vicente Serra
10	Asuntomessualue		2010	Leo Kosonen
11	Uudistettu torialue ja Kauppahalli	Kauppahalli / J. V. Strömberg / 1902 Julkiset tilat Kuopion kaupunki Kauppahallin peruskorjaus Qvim arkkitehdit Oy / 2013	2014	Soile Nevalainen
12	Havainnekuva uudesta Savilahdesta	Tengbom Erikson arkkitehdit Oy / 2016		
14	Kuopion soiva ja sykkivä sydän tiedotustilaisuus valtuustosalilla		2016	Vicente Serra
15	WHO-konferenssi Kuopiossa		2015	Vicente Serra
17	Kuopion kaupunginteatterin laajennusosa	ALA arkkitehdit / 2014 <i>Teatterin laajennuksen merkittävästä arkkitehtuuriteosta saivat Rakentamisen kivi -palkinnon 2015 Arkkitehtitoimisto Ala Oy / Juho Grönholm, Antti Nousjoki, Janne Teräsvirta ja Samuli Woolston</i>	2014	Jouni Pekonen
18	Panoraamanäkymä Kuopionlahdelta		2015	Jouni Pekonen
19	Rännikatunäkymä Vahtivuorenkadulle		2016	Jouni Pekonen
19	Näkymä Kauppakadun kävelykadulle		2016	Vicente Serra
19	Näkymä Pihlajalaaksoon		2016	Jouni Pekonen
20	Näkymä Kuopion korttelimuseon alueelle	Etualan talo P. J. Pitkänen / 1899	2016	Jouni Pekonen
21	Asuinkerrostalo Snellmaninkatu 28	Rakennusmestari Antti Koponen / 1914	2016	Leo Kosonen
22	Näkymä Väinölänniemeltä Puijolle		2013	Vicente Serra
23	Snellmanipuisto		2011	Vicente Serra
24	Lehtoniemen päiväkot	Linja arkkitehdit Oy / 2010	2016	Vicente Serra

Sivu	Kohde	Suunnittelija/valmistusmisvuosi	Kuvausvuosi	Kuvaaja
25	Pyhän Johanneksen kirkko	Arkkitehdit Juha Leiviskä ja Pekka Kivisalo / 1992 Suunnitelma pohjautuu vuonna 1985 pidetyn kutsukilpailun voittoon	2016	Aada Mustonen
26-27	Saaristokatu		2014	Soile Nevalainen
28	Kuopion uusi kaarisairaala	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy ja Partanen & Lamusuo OY / 2015	2016	Vicente Serra
29	Oksapoika	Pekka Kauhanen / 2013	2013	Hannu Miettinen
29	Mäkihyppäjäjän talo	Jan-Erik Andersson / 2009-2010	2010	Hannu Miettinen
29	Ympäristötaide ”Meri lahjoitti sen meille”	Sirpa Miettinen, Piia Kukkaslahti Ferreira ja Valpuri Lindberg / 2010	2010	Vicente Serra
29	Ympäristötaide ”Jussi Jänes”	Kaisa Törmänen / 2010	2010	Hannu Miettinen
30	Näkymä Keilankannan sillalle ja keskukseen	Kuopion Kaupunki	2016	Jouni Pekonen
31	Lehtoniemen päiväkot	Linja arkkitehdit Oy / 2010 <i>Arkkitehti Johan Lindfors sai kohteen osalta Rakentamisen teko kunniamaininnan 2012. (Kuvassa taustalla olevan As Oy Kuopion Lehtoniementie 114 osalta sai Rakentamisen teko kunniamaininnan rakennusarkkitehti Petteri Hiltunen</i>	2016	Vicente Serra
32	Kuopionlahden yleisen arkkitehtuurikilpailun ehdotus Vesj	Aarti Ollila Ristola Arkkitehdit Oy / 2017		
32	Torikadun tontinluovutuskilpailun ehdotus Vinskin piha	YIT Rakennus Oy / Jani Knuuttila ja Arkkityypit Oy / Saara Repo, arkkitehti SAFA ja Janne Repo, arkkitehti SAFA/ 2016		
32	Havainnekuva Mölymäen yleisen arkkitehtuurikilpailun voittaneesta työstä ”Big Band theory”	Arkkitehtitoimisto Helt Oy / 2016		
33	Kuopionlahden yleisen arkkitehtuurikilpailun ehdotus Jukebox	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy ja VSU Maisema-arkkitehdit Oy / 2017		
34	Hapelähteenpuisto	Kuopion kaupunki	2012	Vicente Serra
35	Puistokartano (ent Asekoulu) / Kansalaisopisto	Valmistui 1910-luvulla, peruskorjaus 2004	2011	Vicente Serra
35	Asuin- ja liikekerrostalo Kauppakatu 49	Qvim arkkitehdit Oy / 2015	2016	Jouni Pekonen
36	Arkkitehtuurityöpaja (Arkki)			
36	Kaupunkiteoriaa			Leo Kosonen
37	Healthy Cities konferenssi Kuopiossa 2015		2015	Soile Nevalainen
37	Kaupunkirakennelautakunta Vejlessä 2015		2015	
39	Havainnekuvat Mölymäen yleisen arkkitehtuurikilpailun voittaneesta työstä ”Big Band theory”	Arkkitehtitoimisto Helt Oy / 2016		

Kuvaluettelo

Sivu	Kohde	Suunnittelija/valmistusmisvuosi	Kuvausvuosi	Kuvaaja
41	Kauppakeskus APAJA	Qvim arkkitehdit Oy / 2013	2013	Soile Nevalainen
41	Torin karuselli	Kuopion kaupunki / 2013	2015	Leo Kosonen
41	Kauppakadun kävelykatualue ja Lyseo	C.L Engel / 1826	2015	Vicente Serra
42	Sataman uutta rännikatualetta	Kuopion kaupunki	2012	Leo Kosonen
43	Sataman uutta korttelipihaa		2011	Leo Kosonen
43	Hapelähteen puisto	Kuopion kaupunki	2012	Vicente Serra
44	Puijonokka			Seppo Jauhiainen
45	Kalastusta Valkeisenlammella		2014	Suvi Pekkarinen
45	Puronotko		2007	Sirpa Nieminen
46	EUROPAN 12 arkkitehtuurikilpailun voittaneesta työstä 'Savo Nueva'	Arkkitehdit Anssi Lauttia, Kuutti Halinen ja Tuomas Raikamo / 2013		
47	Niiralankadun uutta täydennysrakentamista 2015 <i>Kuvassa keskellä ns. Turon talo / 1938, peruskorjaus voitti Kuopion Kulttuuriympäristö-palkinnon 2016</i>		2015	Lentokuva Vallas Oy
49	Viistoilmakuva Savilahteen		2015	Lentokuva Vallas Oy
49	Havainnekuvia uudesta Savilahdesta	Kuvat vasemmalta alkaen, Arkkitehtitoimisto AJAK, Tengbom Erikson arkkitehdit Oy ja Kuopion kaupunki		
50	Viistoilmakuva Särkilahdesta		2014	BlomURBEX ja Pictometry
51	Lehtonimen uutta asuinaluetta	Kuopion kaupunki	2016	Leo Kosonen
51	Keilankannan tori ja 'Saaristo' ympäristötaideteos	Arkkitehdit Janne ja Saara Repo / 2010	2010	Hannu Miettinen
52	Särkilahden bussikatua	Kuopion kaupunki	2016	Leo Kosonen
53	Pyhän Johanneksen kirkko	Arkkitehdit Juha Leiviskä ja Pekka Kivisalo / 1992	2016	Aada Mustonen
55	Asuntomessualue	Kuopion kaupunki	2013	Raimo Pesonen
56	Matkuksen kauppakesku	Ågrenkobsult AB ja Parviainen arkkitehdit Oy / 2011	2014	Vicente Serra
57	Pohjola sairaala	Aihio Arkkitehdit Oy / 2016		
57	Autotalo Laakkonen	Arkkitehti Johanna Lappalainen / 2009 <i>Kohteen osalta sai Rakentamisen teko kunniamaininnan rakennusarkkitehti Johanna Lappalainen</i>	2016	Jouni Pekonen
58	Näkymä Tahkon rinteiltä		2015	Vicente Serra
59	Tahkon uusi lähiliikuntapuisto		2014	Vicente Serra

Sivu	Kohde	Suunnittelija/valmistusmisvuosi	Kuvausvuosi	Kuvaaja
60	Maalaismaisema		2016	Matti Asikainen
61	Maaningan raitti		2012	Vicente Serra
62	Ritoniemen hiekkaranta		2011	Vicente Serra
63	Näkymä Neulaniemestä		2016	Jouni Pekonen
65	Kuopion museon peruskorjaus ja laajennus	Arkkitehtuurikilpailun ehdotus HILA	2016	
66	Maaningan kunnantalo / Maaninkatalo	Arkkitehti Hannu Huttunen / 1992	2016	Vicente Serra
66	Ympäristötaideteos 'Lentoon'	Markku Viitasalo / 1982	2016	Soile Nevalainen
66	Puijonlaakso, Kuopion ensimmäinen lähiö	suunniteltu vuoden 1963 arkkitehtuurikilpailun pohjalta	2016	Soile Nevalainen
67	Näkymä Valkeisenlammelle		2013	Soile Nevalainen

KUOPION KAUPUNKI
www.kuopio.fi

Tätä julkaisua on saatavana
Kuopion kaupungin valtuustotalon asiakaspalvelusta
Suokatu 42, 70110 KUOPIO
puhelin (017) 185 044
suora ilmaislinja 0800 918 511
sähköposti: kaupunkiymparisto@kuopio.fi